

Nr 66.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1933 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om tull å ammoniumsulfat.

(1:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 101 i första kammaren av herr *Nylander* och nr 195 i andra kammaren av herr *Olson* i Göteborg, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av tulltaxenummer 203 i gällande tulltaxa, att ammoniumsulfat åsattes en tull av 5 kronor för 100 kilogram».

Enligt gällande tulltaxa, taxenummer 203 (stat. nr 505), är ammoniumsulfat tullfritt, men skulle enligt motionärernas förslag åsättas en tull av 5 kronor för 100 kilogram.

Vid 1932 års riksdag väcktes förslag om införande av enahanda tull å ammoniumsulfat, som i de nu förevarande motionerna föreslagits. 1932 års bevillningsutskott, som hade frågan till förberedande behandling, erhöi efter därom i grundlagsenlig ordning framställd begäran ett av kommerskollegium och lantbruksstyrelsen gemensamt avgivet utlåtande i anledning av de då föreliggande motionerna I: 171 och II: 244, vilket utlåtande i avtryck åtföljde utskottets betänkande i ämnet (bet. nr 31). I utlåtandet föreslogo ämbetsverken, att ammoniumsulfat för en tid av tre år skulle åsättas en tillfällig tull av 3 kronor för 100 kilogram. Med det sålunda föreslagna tullskyddet åsyftade ämbetsverken ett tillfälligt marknadsskydd, avsett att bereda den inhemska kväveindustrien möjlighet att komma igenom den extraordinära situation, vari densamma råkat genom övermäktig utländsk konkurrens, som yttrat sig i systematisk dumping. De utländska tillverkare, som bedrevo denna dumping, voro själva, enligt vad ämbetsverken framhöi, placerade i en av tullar, importförbud och höga inlandspriser skyddad ställning i eget land och avlastade sin överproduktion av ammoniumsulfat bland annat på den svenska marknaden, där tullskydd eller annat importhinder icke mötte den utländska varan. Därjämte förklarade ämbetsverken sig anse upprätthållandet av den inhemska tillverkning, kväveindustrien representerade, innebära vissa viktiga fördelar för svenskt jordbruk, som icke på andra vägar kunde ernås. Ammoniumsulfat vore nämligen framför allt ett viktigt gödningsämne och erfarenheten hade visat, att förefintligheten inom landet av en leveranskraftig inhemska tillverkning i fråga om konstgödsel medförde en viss trygghet för att de utländska leverantörerna icke dreve upp priset på utländsk vara till överdrift.

För egen del anförde 1932 års bevillningsutskott följande.

Vad ämbetsverken i utlåtandet anført om prisutvecklingen beträffande ammoniumsulfat efter den internationella kvävekartellens upplösning år 1931 syntes giva vid handen, att utländska tillverkare av ammoniumsulfat å den svenska marknaden avsatte denna vara till priser, vilka kunde anses innefatta dumping. Det kunde därför anses skäligt, att den inhemska tillverkningen av denna vara bereddes ett skydd. Emellertid syntes det icke vara lämpligt att för sådant ändamål åsätta tull å varan och detta bland annat därför, att marknadsförhållandena lätt kunde vid en tidpunkt, som icke låte sig på förhand beräkna, undergå sådana förändringar, att tullen bleve icke blott obehövlig såsom marknadsskydd utan jämväl till skada, i det att densamma kunde möjliggöra en ur allmän synpunkt icke önskvärd prisutveckling beträffande detta för jordbruket viktiga gödselmedel. I varje fall ansåge sig utskottet i denna fråga, vilken berörde det av statsmakterna ännu olösta principiella spörsmålet, huru utländsk dumping å den svenska marknaden skulle mötas, icke böra tillstyrka, att riksdagen, på förslag av enskilda motionärer, fattade beslut om en åtgärd sådan som den föreslagna, detta så mycket mindre som denna skyddsfråga hörde till dem, vilka enligt utskottets uppfattning icke borde avgöras förrän den å 1928 års tullkommitté anförtrödda utredningen föreläge. Vid angivna förhållanden och med hänsyn jämväl därtill, att det svenska jordbruket befunne sig i ett synnerligen betryckt läge och en prisförhöjning å ifrågavarande gödselmedel obetingat skulle innebära ökade svårigheter för jordbruket, hade utskottet funnit sig böra hemställa, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I en vid betänkandet fogad reservation framställdes förslag, att ammoniumsulfat, inkommande under tiden 1 juli 1932—30 juni 1933, skulle åsättas en tull av 3 kronor för 100 kilogram. Båda kamrarna biföllo emellertid utskottets hemställan.

I de nu föreliggande motionerna har bland annat framhållits, att, sedan riksdagen i fjol behandlade frågan, förhållandena för den svenska industriens vidkommande icke förbättrats, varför förslag att genom en tull å ammoniumsulfat skaffa industrien nödigt stöd mot en ödeläggande utländsk dumping ansetts ånyo böra underställas riksdagens prövning. Beträffande den i övrigt anförda motiveringen tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen nr 101 i första kammaren.

Enligt vad utskottet inhämtat hava kommerskollegium och lantbruksstyrelsen den 15 februari 1933 till chefen för handelsdepartementet avgivit gemensamt yttrande över en utav Stockholms superfosfatfabriksaktiebolag gjord framställning om åtgärder för beredande av marknadsskydd till tryggande av bolagets avsättning av sina kväveprodukter på den inhemska marknaden. I detta yttrande, av vilket utskottet satts i tillfälle taga del, hava ämbetsverken, i anslutning till sin i fjol intagna ståndpunkt i frågan, föreslagit, att departementschefen måtte utverka proposition till riksdagen om att ammoniumsulfat åsättes en tillfällig tull av 3 kronor för 100 kilogram att förslagsvis gälla under tre år. Någon proposition i ämnet har emellertid icke till riksdagen avlåtits, men framställningen är, en-

ligt vad utskottet erfarit, alltjämt beroende på departementschefens vidare prövning.

De i de föreliggande motionerna lämnade uppgifterna angående prisutvecklingen beträffande ammoniumsulfat giva otvetydigt vid handen, att de priser, till vilka utländska tillverkare numera å den svenska marknaden avsätta denna vara, ligga långt under vad som kan anses normalt. Då dessa priser, såsom motionärerna påvisat, nedsatts ända till hälften av de priser, till vilka de utländska tillverkarna försålt varan i eget land, torde tvekan icke heller kunna råda därom, att vi här hava att göra med en dumpingföreteelse. Ett tillfälligt marknadsskydd för den svenska tillverkningen på området borde med de lämnade uppgifterna få anses motiverat. Emellertid måste vid bedömning av den föreliggande frågan icke blott industriens utan även jordbrukets intressen beaktas. För det svenska jordbruket, som alltjämt befinner sig i ett synnerligen betryckt läge, skulle det otvivelaktigt innebära en viss fördel, om jordbruket finge tillsvidare tillgodonjuta den under nuvarande marknadsförhållanden inträdda prisbilligheten å ifrågavarande viktiga gödselmedel. Efter överbägande av de olika intressen, som här göra sig gällande, har utskottet stannat vid den uppfattningen, att under förhandenvarande förhållanden större hänsyn måste tagas till jordbrukets än till den ifrågavarande kväveindustriens intressen. Utskottet har sålunda funnit sig böra avstyrka det föreliggande förslaget om införande av tull å ammoniumsulfat. I samband härmed har utskottet emellertid velat erinra, att den inhemska kväveindustriens fortbestånd är av betydelse såväl för sprängämnestillverkning som för jordbruksändamål, särskilt i händelse av avspärrning av tillförseln genom krigiska förvecklingar. Ur synpunkten av vår försvarsberedskap på detta område borde därför enligt utskottets uppfattning en närmare undersökning verkställas rörande möjligheten av att genom anslag eller på annat sätt bereda den inhemska kväveindustrien det stöd, varav densamma må äga behov till följd av eventuellt fortsatt dumping från utlandets sida på den svenska marknaden.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I:101 av herr Nylander och II:195 av herr Olson i Göteborg, om tull å ammoniumsulfat, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 juni 1933.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Örne, Boman, Ericson i Oberga, Jönsson i Boa, Lövgren i Boden, Björklund, Nylander i Stockholm, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Lithander, Forssberg, Larsson i Örbyhus, Hjalmarsson, Sjödahl, Rosén, Velander, Werner i Hultsfred, Eklund och Heiding.

Reservationer:

av herr *Lithander*, som ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av de likalydande motionerna I:101 av herr Nylander och II:195 av herr Olson i Göteborg, besluta, att till taxenummer 203 i gällande tulltaxa skall fogas en anmärkning av följande lydelse:

Anm. För ammoniumsulfat, inkommande under tiden 1 juli 1933—30 juni 1936, skall tull utgå med 3 kronor för 100 kg.

av herr *Örne* mot viss del av motiveringen.